

RAPPORT

KRITISKE DISKUSSIONER

”DE RADIKALES 2020 PLAN”: - Midtsøgende eller borgerlig økonomisk politik?

2. udgave sept. 2011

Økonom, Cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

ISBN:

Småskrift nr. 27, Forlaget Alternativ

Copyright: Henrik Herløv Lund.

Analysen kan kopieres mod udtrykkelig kildeangivelse.

Udgives som e – publikation.

2. udgave. sept. 2011

ISBN:

Analysen er udgivet i serien: Småskrifter fra Forlaget Alternativ som Småskrift nr. 27

Tak til min hustru, Annelise og mine børn, Mathias og Astrid, for opbakning til og tålmodighed under skriveprocessen.

Bogen udgives som e-publikation, der kan downloades gratis fra forfatterens hjemmeside.
Den udgives af forlaget ”Alternativ”.

v/ Henrik Lund,
Engelstedsgade 54
2100 Kbh. Ø
Tlf.: 60 95 38 95.
Mail: herloevlund@mail.dk
www.henrikherloevlund.dk

TAG ANSVAR 2020

– Radikale Venstres genopbygningsplan

Indhold:

<i>Intro:</i>	6
<i>RESUME:</i>	6
<i>"Tag Ansvar 2020" – formål og indhold?</i>	6
<i>Er planen "midt imellem"?</i>	7
<i>Løser "lilla plan" krisen og de økonomiske udfordringer?</i>	7
<i>De økonomiske udfordringer og den radikale plan.</i>	8
<i>Manglende beskæftigelsesforbedring vil medføre stort underskud.</i>	9
<i>RV 's plan – alternativ til VK eller borgerlig økonomisk politik?</i>	10
<i>Er borgerlig regering med RV utænkelig?</i>	11
INDLEDNING.	13
HVOR SKAL VI HEN MARGRETHE VESTAGER?.....	14
I. "TAG ANSVAR 2020" – MIDT IMELLEM "RØD" OG "BLÅ PLAN"?	15
Formål med og indhold af de radikales plan.	15
Indholdet: Mere blå end rødt.	17
DER ER KUN PLADS TIL EN DRONNING.	21
II. LØSER "LILLA PLAN" KRISEN OG DE ØKONOMISKE UDFORDRINGER?	22
Krisens andet dyk.	22
Vækst i 2. kv. 2011: Danmark alligevel på vej til et "selvbærende opsving"?	24
De økonomiske udfordringer.....	27

”Tag ansvar 2020” løser ikke krisen og de økonomiske udfordringer.	27
Manglende beskæftigelsesforbedring medfører stort underskud.	29
 AFFÆRE.	 33
 III. RV’S PLAN – ALTERNATIV TIL VK ELLER BORGERLIG ØKONOMISK POLITIK?.....	 34
”Lilla plan”: Begrænset alternativ, mest borgerlig økonomisk politik.	34
Radikale for regeringsskifte, men en borgerlig økonomisk politik.	36
Hvor vil RV hen med ny regering?	37
Er en fortsat borgerlig regering med radikal støtte utænkelig?	38
Men hvad ellers?.....	39

Intro:

De Radikales "Tag Ansvar 2020" er ikke midt imellem "Blå" og "Rød" plan, men i de afgørende økonomisk politiske linjer blå. Planen vil gennem 135.000 flere i beskæftigelse forbedre de offentlige finanser med 57 mia. kr, men rummer endnu mindre vækstinitiativer og jobskabelse end regeringens plan og risikerer dermed at ende med et hul i finansieringen på 30 til 40 mia. kr. Selvom RV har lovet at pege på Thorning som leder af forhandlingerne om et regeringsskifte satser partiet - varende til planens indhold - på borgerligt flertal i den økonomiske politik. En ny regering på radikale stemmer risikerer dermed at blive tvunget til en politik imod deres egen "Fair Løsning" og imod deres eget bagland.

RESUME:

"Tag Ansvar 2020" – formål og indhold?

- *Valgkampen buldrer mellem de store økonomiske planer: VK's "Reformpakken 2020" og S+SF's "Fair Løsning 2020". Men i baggrunden lurer en tredje 2020 plan – De Radikales "Tag ansvar 2020". En plan, som ifølge de radikales selvforståelse er hverken blå eller rød, men lilla - dvs. midt imellem.*
- *Radikale Venstres 2020 plan har tilfælles med de to andre planer at ville sikre balance på de offentlige budgetter samt løfte væksten. Men partiet vil til forskel fra "Reformpakken 2020" henholdsvis "Fair Løsning 2020" ikke blot finde 47 mia. kr om året i 2020, men 57 mia. kr. Denne større budgetforbedring skal bruges til en øget offentlig indsats, navnlig indenfor forskning og uddannelse, som i sig selv skal øges med 8 mia. kr. Herudover skal der gennemføres en øget klimaindsats, miljø og sundhed skal forbedres gennem højere grønne og sundhedsafgifter og sociale "fattigdomsydelser" skal afskaffes.*
- *Forbedringen af de offentlige finanser og tilvejebringelsen af et økonomisk råderum til øget indsats på udvalgte områder skal sikres gennem en række økonomisk politiske reformer, først og fremmest tilbagetrækningsreformen, dagpengereformen, fleksjobreform, SU reform samt de radikales skatteplan "Skat der virker", hvor et hovedelement er omlægning af beskatningen, navnlig gennem topskattelettelser. I alt skal disse reformer give 34 mia. kr. Resten op til de 57 mia. kr skal findes gennem bl.a. oprydning i erhvervsstøtten, regelforenklinger, besparelser på forsvar, reduktion i aldersbetingede ydelser og bedre skatteligning.*

- Dette giver dog ikke et fuldstændigt billede af de samlede budgetforbedringer/besparelser i de offentlige udgifter ifølge "Tag Ansvar 2020". Ganske afgørende er de radikale imod at hæve skatterne og skal der både findes penge til – om end begrænsede - udgiftsforøgelser og navnlig ske forbedring af de offentlige finanser, vil "Tag ansvar 2020 " uvægerligt tendere imod den samme løsning som VK's "Reformpakken 2020", nemlig stærk tilbageholdenhed med væksten i de offentlige udgifter. Hermed vil ændringen i de offentlige udgifter ikke blot være de angivne 57 mia. kr. årligt i 2020, men må vurderes til 12 mia. kr mere eller alt i alt 69 mia. kr.

Er planen "midt imellem"?

- For en umiddelbar betragtning kan det godt se ud som om, at RV's plan faktisk kombinerer elementer fra både rød og blå plan + i øvrigt helt egne. Med Rød blok er man fx enige om at hæve beskæftigelsesfradraget samt om, hvad der skal bruges flere penge til: Uddannelse og forskning, klima og social genopretning. Med Blå blok deler man til gengæld krav om bl.a. tilbagetrækningsreform, dagpenge, fleksjob og SU – reform. Og endelig tilføjer de radikale enkelte helt egne elementer på tværs af både blå og rød blok fx, at ejendomsværdiskattestoppet skal ophæves fra 2016.
- MEN: For det første er den afsatte ramme for nye midler til velfærden langt mere begrænset i "Tag Ansvar 2020" end i "Fair Løsning 2020", idet der inkl. effektiviseringer er afsat 10 mia. kr i førstnævnte, men 28 mia. kr. i sidstnævnte. For det andet er den økonomiske politik grundlaget for al anden politik. Og her er elementerne i den radikale plan alt overvejende taget fra den blå side, først og fremmest tilbagetrækningsreform, dagpengereform, fleksjobreform og SU - reform. Og de radikale siger endvidere nej til højere skatter, hvilket betyder, at de i realiteten langt hen ad vejen er enige med blå blok om stramt loft over offentlige udgifter og dermed afviser Fair Løsning i at tildele flere midler til det offentlige. Ligesom de radikale indtil nu har været enige med blå blok i at afvise øgede offentlige investeringer, et andet centralt element i S+SF's vækstplan.
- "Tag ansvar 2020" er således på de afgørende økonomisk politiske linjer langt mere blå end rød.

Løser "lilla plan" krisen og de økonomiske udfordringer?

- *Finanskrisen er langt fra overstået. Den økonomiske rystelse i den vestlige verden har været så dyb, at krisen i stedet flytter rundt. I dag er det den offentlige økonomi, som er hårdt ramt. Hvilket mange steder i den vestlige verden har medført kraftige besparelser for at nedbringe de hermed følgende store statsunderskud. Der er grundlæggende set stor*

usikkerhed om fremtiden for den internationale økonomi. Men som udviklingen i Danmark, EU og USA i 2011 peger på, så tyder det mest sandsynlige forløb på lavvækst så langt øjet rækker, muligvis helt til 2020, fordi de offentlige besparelser nu slår tilbage på samfundsøkonomien og det finansielle system og truer med et nyt dyk..

- Der er grunde hertil. Internationalt for det første, fordi der er tale om en kombination af finans – og boligkrise og boligkriser er erfaringsmæssigt langvarige og først overstået efter mellem 4 og 7 år. For det andet, fordi de konkrete udsigter i de vigtigste økonomiske centre på globalt plan tegner negativt. I USA er væksten nu på vej til at aftage igen i forbindelse med den usikkerhed, som gældskrisen har skabt om landets økonomiske fremtid. Også i EU tegner det i de kommende år til lavvækst pga. den sydeuropæiske gældskrise, den usikkerhed det skaber om den økonomiske udvikling samt pga. de besparelser, som EU kommissionen og borgerlige regeringer har gennemtvunget ikke bare i Sydeuropa, men i hele EU. Også i Japan tegner udviklingen til lavvækst, hvilket har præget japansk økonomien gennem en længere periode og selvsagt ikke er blevet bedre af tsunamien. Endelig synes også væksten i de såkaldte nye vækstøkonomier eller "BRICS" – lande (Brasilien, Indien, Kina og Sydafrika) at være ved at bremse op pga. stigende indenlandsk inflation og pga. opbremsningen i den vestlige økonomi
- For Danmarks vedkommende er det klart, at en generel afmatning af de internationale konjunkturer og en lang periode med lavvækst i navnlig i Vestens økonomi vil få mærkbare konsekvenser og dermed i den samlede økonomi. Privatforbrug og investeringer ligger lavt. Og væksten i BNP i 1. kv. 2011 var en smutter for regeringens økonomiske politik, idet den skyldtes den offentlige sektor på trods af regeringens nulvækst. Budgetoverskridelserne skal derfor senere spares væk igen. Størst vækstbidrager hidtil har været eksporten, men pga. afmatning i Sverige og Tyskland vil eksporten vil dykke. Oveni kommer den negative effekt af VK – regeringens besparelser i det offentlige forbrug, som yderligere bidrager til at reducere den indenlandske efterspørgsel og dermed bidrager til at fastholde de mindre og mellemstore danske virksomheder i lavvækst.

De økonomiske udfordringer og den radikale plan.

- På baggrund af den skærpede internationale krise og udsigten til år med lavvækst i den globale økonomi er der således også udsigt til fortsat og forstærket lavvækst i dansk økonomi. Dette vil igen koste øget arbejdsløshed og arbejdspladser – op til 40.000 flere ledige kan blive resultatet af lavere vækst på de danske eksportmarkeder. Der er således for det første være en central økonomisk udfordring i at reducere arbejdsløsheden og øge beskæftigelsen. For det andet vil det være et vigtigt mål på længere sigt at reducere statsunderskuddet. Videre vil det for det tredje være et centralt mål at øge den økonomiske vækst. Og det vil endelig for det fjerde være et centralt mål at øge grøn vækst, dvs. at en

stigende del af væksten anvendes til investeringer i bæredygtigt miljø og reduceret klimabelastning.

- *I forhold til de økonomiske udfordringer har "Lilla Plan" en række generelle svage sider. For det første er planens svaghed er først og fremmest beskæftigelsen. Planen rummer ikke vækstinitiativer med substans og har dermed ikke noget modtræk til den skærpede krise og den stigende arbejdsløshed som følge af finanskrisens nye dyk. Den tilsigtede forbedring af beskæftigelsen med 135.000 risikerer dermed at udeblive. For det andet vil "Tag Ansvar 2020" samlet næppe forbedre ligheden væsentligt. På den ene side må det anerkendes, at der er elementer i planen, som peger i retning af bedre fordeling. Lilla plan vil med afskaffelse af de såkaldte "Fattigdomsydelser": Starthjælp, kontanthjælpsloft mm give et højest tiltrængt løft til de dårligst stillede. Og forslaget om at øge beskæftigelsesfradraget vil navnlig komme de lavere indkomster til gode, mens forslaget om fra 2016 at genindføre ejendomsværdiskatten navnlig vil ramme de højere indkomster. Omvendt vil de Radikale på den anden side ikke begrænse de store topskattelettelser til velhavere i VKO's "Skattereform", men vil tværtimod bygge ovenpå med yderligere lempelser i topskatten. Og fortsat "smalvækst" i offentligt forbrug vil ramme især de ældre og svage, herunder de kommunale besparelser på specialundervisning.*
- *Videre må "Tag Ansvar 2020" for det tredje samlet vurderes at forringe velfærden. Det skyldes for det første, at en række af de arbejdsmarkedsreformer – som planen har til fælles med "Reformpakken" 2020 i sig selv jo forringer velfærden mærkbart for navnlig efterlønnere og ledige og fleksjobbere samt for studerende. Herudover vil stærkt begrænset vækst i det offentlige forbrug også forringe niveauet i de offentlige serviceydelser. Og endelig vil planen for det fjerde næppe give den forventede vækstfremgang på 1 %. Selvom en opprioritering af uddannelse og forskning formentlig vil give stærkere vækst på længere sigt, har disse midler ikke umiddelbart stor væksteffekt. Og heller ikke arbejdsmarkedsreformerne kan vurderes at udbygge væksten på kortere sigt. Udebliver også opsvinget, er det således usandsynligt, at "Lilla plan" vil kunne forøge væksten i større omfang i de nærmeste år.*

Manglende beskæftigelsesforbedring vil medføre stort underskud.

- *Planens afgørende store svaghed er imidlertid beskæftigelseseffekten eller rettere manglen på en beskæftigelseseffekt.. De radikales plan er i den økonomiske politik og arbejdsmarkedspolitikken på samme udbudsøkonomiske linje som VK - regeringen, idet hovedvirkemidlet er forøgelse af arbejdsudbuddet med i alt 135.000 personer frem til 2020. Og som hos regeringen antages dette omsat i øget beskæftigelse, takket være reformerne selv og "konjunkturerne". Problemet er imidlertid, at der efter finanskrisens nye dyk med udsigt til lavvækst frem til 2020 ikke være en øget efterspørgsel til det øgede udbud af*

arbejdskraft og dermed heller ingen øget beskæftigelse. Og de radikales plan er om mulig endnu mere blottet for vækstskabende elementer end regeringens.

- Om muligt risikerer de radikales plan dermed i endnu højere grad end VK's at blive ramt af problemer med, hvor beskæftigelsesfremgangen skal komme fra, eftersom planen ikke selv leverer arbejdspladserne og der ingen udsigt er til, at "konjunkturerne" leverer dem. Alt i alt betyder det også, at af planens budgetforbedringer på 53 mia. kr er der et hul i finansieringen på op til 35 mia. kr årligt. Hertil kommer, usikkerheden om størrelsesordenen af udbetaling af de i tilbagetrækningsaftalen indeholdte beslutninger om udbetaling af efterlønsbidrag og seniorførtidspension, som kan belaste de offentlige finanser med 5 – 10 mia. yderligere.

RV's plan – alternativ til VK eller borgerlig økonomisk politik?

- Der er elementer i planen, som er sammenfaldende med "Rød plan" ligesom der er elementer, der er identiske med "Blå plan". RV ligger på uddannelses -, social – og klimapolitikken nærmere S+SF. Men for det første med en noget mere begrænset ramme for nye midler til velfærden end tilfældet er i "Fair Løsning 2020". Og for det andet - når det kommer til de afgørende arbejdsmarkedsreformer i "Lilla plan" – de som skal skabe den topprioriterede balance på de offentlige finanser, ja så er de identiske med "Blå plan". Mens omvendt RV har været relativt imod eller skeptisk overfor finansieringselementerne i "Rød plan": Imod højere skatter og langt hen ad vejen skeptiske for trepartsaftale mm.
- Men hvis De Radikale således i den økonomiske politik reelt ligger nærmere VK, hvorfor peger de så alligevel på Thorning som statsminister? Der er næppe grund til at tvivle på, at de radikale VIL opfylde løftet om efter valget at pege på Thorning i hvert fald som forhandlingsleder om en ny regering. De radikale vælgere er overvejende for dette og partiet har også længe fremført løftet om at pege på Thorning.
- Der kan peges på politiske uoverensstemmelser mellem VK respektive Radikale, som også taler for, at RV ønsker et regeringsskifte: Den stort set stående uoverensstemmelse med VKO – flertallet om værdipolitikken, navnlig udlændingepolitikken kunne tale herfor. Radikale har også været en konsekvent modstander af VK's skattestop, som har været en hjørnesten i regeringens økonomiske politik. Men disse uoverensstemmelser har dog på den anden side vist sig, at dette ikke har været nogen hindring for, at RV kunne indgå aftalen om "Tilbagetrækningsreformen" med VKO. Således synes hermed den borgerlige økonomiske politik at have topprioritet hos RV og være overordnet både skatte og udlændingepolitik.
- Men hvorfor så alligevel pege på Thorning, hvis RV reelt i den centrale økonomiske politik ligger nærmere VK? RV kan tænkes at vurdere, at højrefløjen i S dybest set – som også i Nyrup perioden – i deres stille sind er enige med RV om, at der er behov for en "ansvarlig" økonomisk politik. Og RV kan tænkes at satse på, at S-højrefløjen derfor vil søge "tilbage til

den ansvarlige økonomiske politik" ligeså snart valget er vundet og den første kick - start er overstået.

- Og RV kan ydermere have ganske gode grunde til at foretrække, at en S – ledet regering gennemføre den meget stramme økonomiske politik og de store velfærdsforringelser partiet klart har sagt vil være nødvendige de nærmeste år. For hvis VK skal gennemføre det, bliver det med venstrefløjen og med fagbevægelsen som modstandere. Mens RV kan vurdere, at hvis omvendt S (+SF) selv svinger kniven, bliver det langt lettere at få den beske medicin til at glide ned som pris for at få magten.

Er borgerlig regering med RV utænkelig?

- Et spørgsmål er, om dette ubetinget også ENDER med en Thorning regering? RV har åbent erklæret at ville gå efter et flertal med de øvrige borgerlige partier for hermed at gennemtruffe, at deres 2020 – plan og dermed en borgerlig økonomisk politik gennemføres, der som beskrevet i den økonomiske politik imidlertid er identisk med "Blå plan". Med denne tilkendegivelse har Vestager åbent lagt op til et samarbejde med de borgerlige partier som også en mulighed og kan dermed ville forberede sine vælgere på, at hvis det skulle vise sig for vanskeligt at få den nødvendige ansvarlige økonomiske politik ind i et regeringsgrundlag med S+SF, så kan man fremføre "at Thorning fælder sig selv på uansvarlig økonomisk politik" og i stedet falde åbent tilbage på det borgerlige samarbejde.
- Et sådant forløb vil dog givet næppe have Vestagers første prioritet, fordi det vil indebære en åben konflikt med arbejderbevægelsen. RV vil gøre sit bedste for og foretrække, at S+SF "falder til patten" og accepterer selv at føre en meget stram og velfærdsforringende politik. Men en fortsat borgerlig regering med Radikal støtte kan næppe helt afskrives som en mulighed
- For SF + venstrefløjen tegner sådanne udsigter naturligvis stærkt problematiske. Falder S + SF som anført "til patten", betyder det, at en S+SF regering selv kommer til at gennemføre en stram økonomisk politik, som først og fremmest betyder en voldsom forringelse af velfærden i de kommende år. At dette vil skuffe baglandet enormt er indlysende. Det vil også svække en S+SF regering stærkt, fordi den bevægelse gennem de seneste år, som har kæmpet for et regeringsskifte, nu vil blive splittet og demobiliseret. En S + SF regering vil dermed stå meget svagt mod en borgerlig opposition, som vil komme tordnende med fuldt drøn i håbet om hurtigt at komme tilbage.
- I første omgang er der op til valget den oplagte mulighed om et flertal i oppositionen udenom de radikale, som der derfor bør satses på. Hvis ikke det kan lykkes, er der det vanskelige spørgsmål om, hvor store indrømmelser S og navnlig SF skal give de radikale? Det må anerkendes, at det er vigtigt under alle omstændigheder at komme af med Løkke og

VK – regeringen om ikke at forhindre, at VK bliver ved at underminere velfærdstaten økonomisk gennem fortsatte skattestop og skattelettelser samt privatiseringer. At der for at undgå det skal gives RV indrømmelser er selvsagt uundgåeligt og at der selvsagt heller ikke er nogen grund til direkte at jage RV over i den borgerlige lejrs arme.

- *MEN: Hvis S+SF på den anden side bare ender med at administrere RV's borgerlige økonomiske politik fra "Tag Ansvar 2020" er der ikke vundet meget politisk og tilmed vil det svække S og navnlig SF så stærkt overfor sit eget bagland, at en ny regering kan blive kortlivet. Og at måske SF kan ende med selv at blive stærkt bombet tilbage eller endog splittet. S+SF står overfor en vanskelig, men uhyre afgørende balanceakt. Først skal valget vindes, derefter står kampen om regeringsgrundlaget.*

INDLEDNING.

Kampen buldrer mellem de store økonomiske planer: VK's "Reformpakken 2020" og S+SF's "Fair Løsning 2020". Men i baggrunden lurder en tredje 2020 plan – De Radikales "Tag ansvar 2020". En plan, som ifølge de radikales selvforståelse er hverken blå eller rød, men lilla - dvs. midt imellem.

De Radikale har lanceret den som et "alternativ til regeringens plan. Hvor regeringens økonomiske politik kritiseres for at være fejlslagen, vil "... Radikale Venstre tage ansvar for en holdbar og troværdig økonomisk politik... Balance på de offentlige budgetter i 2020 og nye vækstinitiativer". Og der "...skal skabes et alternativ til regeringens besparelser på uddannelse, forskning og velfærd"¹

Men repræsenterer "Tag Ansvar 2020" en mellemproportional – et kompromis om man vil – imellem de to øvrige konkurrerende økonomiske planer: "Reformpakken 2020" henholdsvis "Fair Løsning 2020"? Endvidere: Er der tale om en "ansvarlig økonomisk politik" i den forstand, at den løser krisen og de økonomiske udfordringer, herunder reduktion af statsunderskuddet? Og udgør planen endelig et "alternativ til VK's "Reformpakken 2020"?"

I denne KRITISKE DISKUSSION analyseres i del I spørgsmålet om, hvor "Tag Ansvar 2020" står i forhold til de øvrige planer: Er den "midt imellem", som RV selv fremfører?

Dernæst ses i del II på planens reformer og deres effekt: Løser "Tag Ansvar 2020" krisen og de økonomiske udfordringer, herunder forbedring af de offentlige finanser, således som planen selv opstiller som formål, jf. ovenfor.

Og endelig behandles i del III på planen og de radikales økonomiske politik i forhold til et regeringsskifte: Hvilken politik tegner til at komme ud af en regering og et regeringsgrundlag baseret på radikale stemmer og den radikale plan? Er der reelt tale om det bebudede "alternativ" til VK (+O)?

---

1) Jf. "Tag Ansvar 2020, s. 1.

HVOR SKAL VI HEN MARGRETHE VESTAGER?

Roald Als, Politiken 31/8

I. "TAG ANSVAR 2020" – MIDT IMELLEM "RØD" OG "BLÅ PLAN"?

Som anført vil RV selv gerne se planen, som hverken rød eller blå, men lilla. Men hvor står "Tag Ansvar 2020" i forhold til VK's "Reformpakken 2020" henholdsvis "Fair Løsning 2020"? Er den "midt imellem", som RV selv fremfører?

Formål med og indhold af de radikales plan.

Radikale Venstres 2020 plan har tilfælles med de to andre planer at ville sikre balance på de offentlige budgetter samt løfte væksten.

Men partiet vil til forskel fra "Reformpakken 2020" henholdsvis "Fair Løsning 2020" ikke blot finde 47 mia. kr om året i 2020, men 57 mia. kr. Denne større budgetforbedring skal bruges til en øget offentlig indsats, navnlig indenfor forskning og uddannelse, som i sig selv skal øges med 8 mia. kr.

Herudover skal der gennemføres en øget klimaindsats, miljø og sundhed skal forbedres gennem højere grønne og sundhedsafgifter og sociale "fattigdomsydelser" skal afskaffes.

Målene med planen er:

- Balance mellem offentlige indtægter og udgifter i 2020 og økonomien skal være holdbar
- Væksten skal øges med 1 pct. ekstra pct. point
- Der skal skabes økonomisk råderum til en social 2015 plan, som skal normalisere ydelser for de mest udsatte medborgere
- Og der skal skabes økonomisk råderum til investeringer i folkeskole, uddannelse og forskning.²

Forbedringen af de offentlige finanser og tilvejebringelsen af et økonomisk råderum til øget indsats på udvalgte områder skal sikres gennem en række økonomisk politiske reformer, først og fremmest

---

2) Jf. "Tag Ansvar 2020", s. 4

tilbagetrækningsreformen, dagpengereformen, fleksjobreform, SU reform samt de radikales skatteplan ”Skat der virker”, hvor et hovedelement er omlægning af beskatningen, navnlig gennem topskattelettelser. I alt skal disse reformer give 34 mia. kr.

Resten op til de 57 mia. kr skal findes gennem bl.a. oprydning i erhvervsstøtten, regelforenklinger, besparelser på forsvar, reduktion i aldersbetingede ydelser og bedre skatteligning.

Tabel: Provenuet af de radikales reformer. ³

Mia kr.	2020
Saldoproblem	47
Ny Globaliseringspulje II	8
Finansieringsbehov	55
Tilbagetrækningsreform	18
Dagpengereformen	4 ½
Håndholdt beskæftigelsesindsats	3
Udenlandsk rekrutteringsreform	3
Skat Der Virker	3
Fleksjobreform	1 ½
Hurtigere igennem uddannelserne	1
Reformer i alt	34
Oprydning i erhvervsstøtten	5
Regelforenklinger og IT-effektiviseringer	5
Besparelser på forsvar	2
Reduktion i aldersbetingede ydelser mm	2
Bedre ligning i SKAT	2
Fastlåsning af beløbsgrænser i 2011	2
Besparelse fra uændret ressourcer til off. service i 2011	5
Effektiviseringer og besparelser i alt	23
Forbedringer i alt	57
Note: HBI= Holdbarhedsindikatoren. Det angivne holdbarhedsproblem på 31 mia. kr. af BNP) er før eksklusiv virkningen af Genopretningsplanen i tilbagetrækningsreformer	

Dette giver dog ikke et fuldstændigt billede af de samlede budgetforbedringer/besparelser i de offentlige udgifter ifølge ”Tag Ansvar 2020”. De Radikale vil godt nok hæve det offentlige forbrug de kommende år med 8 – 9 mia. kr, primært til uddannelse og forskning, hvilket dog er mindre end fx ”Fair Løsning 2020”.

Men ganske afgørende er de radikale imidlertid også imod at hæve skatterne og skal der både findes penge til – om end begrænsede - udgiftsforøgelser og navnlig ske forbedring af de offentlige finanser, vil ”Tag ansvar 2020 ” uvægerligt tendere imod den samme løsning som VK’s ”Reformpakken 2020”, nemlig stærk tilbageholdenhed med væksten i de offentlige udgifter.

3) Jf. ”Tag Ansvar 2020”, s. 10.

RV har mig bekendt ikke sat tal på den tilladte begrænsede vækst. Men RV ligger formentlig tæt op ad VK's mål om, at der så skal spares ved, at realvæksten i de offentlige udgifter nemlig dæmpes fra de hidtidige 1,7 % årligt til 0,75 % i 2014 og 2015 og 0,9 % 2016 – 2020.⁴

Hermed vil ændringen i de offentlige udgifter ikke blot være de angivne 57 mia. kr. årligt i 2020, men 12 mia. kr mere eller alt i alt 69 mia. kr.

Indholdet: Mere blå end rødt.

Men er planen nu som angivet ”midt imellem”?

For en umiddelbar betragtning kan det godt se ud som om, at RV's plan faktisk kombinerer elementer fra både rød og blå plan + i øvrigt helt egne.

Med Rød blok er man fx enige om at hæve beskæftigelsesfradraget samt om, hvad der skal bruges flere penge til: Uddannelse og forskning, klima og social genopretning.

Med Blå blok deler man til gengæld krav om den økonomiske politik og hvorledes tingene skal finansieres. bl.a. gennem tilbagetrækningsreform, dagpenge, fleksjob og SU – reform.

Og endelig tilføjer de radikale enkelte helt egne elementer på tværs af både blå og rød blok fx, at ejendomsværdiskattestoppet skal ophæves fra 2016.

---

4) For en uddybning heraf, se Lund, Henrik Herløv: VK's "Reformpakken 2020" – ingen sikring af velfærden og økonomien.

Tabel: Elementer fra ”Blå” respektive ”Rød” plan i ”Tag Ansvar 2020”.⁵

	Fra ”Blå plan”	Fra ”Rød plan”	Egne elementer
Tilbagetrækningsreform	X		
Dagpengereform	X		
SU – reform	X		
Fleksjobreform	X		
Skattereform	X (Topskattelettelse)	X (Højere beskæftigelsesfradrag)	X (Boligskattereform)
Reduktion i aldersbetingede ydelser			X
Oprydning i erhvervsstøtte		X	
Flere midler til uddannelse og forskning		X	
Tillidsreform i den offentlige sektor		X	
Afskaffelse af fattigdomsydelser		X	
Højere afgifter på usunde varer/øget sundhedsindsats		X	
Klimaindsats og omlægning af energiavgifter		X	

---

5) Egen tilvirkning på basis af ”Tag Ansvar 2020”

Der er altså en vis enighed med Rød plan om udgiftspolitikken dvs. om hvad der skal bruges yderligere midler til. Men allerede her har enigheden alligevel sine grænser. RV's ramme i "Tag Ansvar 2020" er nemlig betydeligt snævrere end Rød plans:

Tabel: Ramme for tilførsel af nye midler til offentlige udgifter frem til 2020. ⁶

Mia. kr.	Ekskl. effektivisering	Inkl. effektivisering
"Tag Ansvar 2020" ⁷	5	10
"Fair Løsning 2020" ⁸	20	28

Note: Det skal dog for en god ordens skyld nævnes, at det i "Tag Ansvar 2020" fremstår uklart, hvad RV vil "give et løft" til, idet der i planen tales om løft på forskellige områder til i alt samlet 18-20 mia. kr. Men det fremstår usikkert, hvor der er tale om nye midler og hvor om omprioritering indenfor bestående bevillinger? Og da planen overordnet prioriterer reduktion af underskuddet på de offentlige finanser med 47 mia. kr og her eksplicit kun anføres at tilvejebringe et råderum til nye udgifter på fra 47 mia. kr op til 57 mia. kr., er der her taget udgangspunkt i sidstnævnte.

Og de radikale siger også nej til højere skatter ⁹, hvilket også logisk må betyde, at de i realiteten langt hen ad vejen er enige med blå blok om stramt loft over offentlige udgifter og dermed afviser Fair Løsning i at tildele flere midler til det offentlige.

I den afsatte vækst for det offentlige forbrug ligger "Tag Ansvar 2020" dermed nærmere "Reformpakken 2020" end "Fair Løsning 2020".

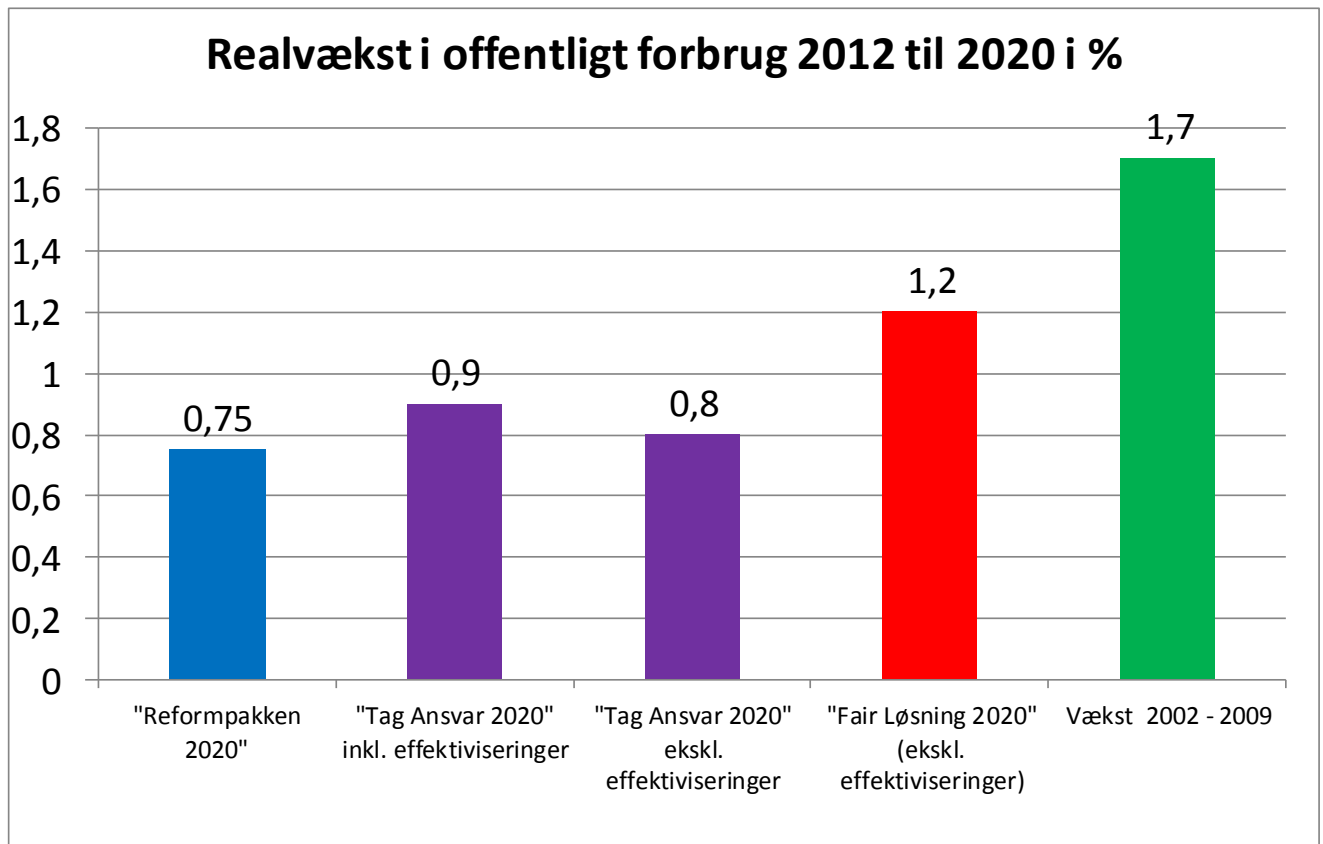
6) Kilde: Egen tilvirkning ud fra "Tag Ansvar 2020" og "Fair Løsning 2020"

7) Jf. "Tag Ansvar 2020", s. 10.

8) Jf. Fair Løsning – rapport, s. 48.

9) Jf. Horn, Ulrik: Radikale tættere på VKO end på S-SF. Børsen 3/9 2010.

Figur: Rammer for offentligt forbrug 2012 – 2020 i ”Blå”, ”Lilla” og ”Rød plan”.

Ligesom de radikale indtil nu har været enige med blå blok i at afvise øgede offentlige investeringer, et andet centralt element i S+SF's vækstplan.

Hertil kommer nok så afgørende, at den økonomiske politik som bekendt er grundlaget for al anden politik. Og her er elementerne i den radikale plan som anført alt overvejende taget fra den blå side, først og fremmest tilbagetrækningsreform, dagpengereform, fleksjobreform og SU-reform. Det er gennem disse ”blå” arbejdsmarkeds-, uddannelses- og skattereformer finansieringen af planen og navnlig forbedringen af de offentlige finanser tilvejebringes. Mens enigheden med Rød blok altså først og fremmest handler om, hvad det begrænsede råderum til forbedring af den offentlige indsats skal bruges til.

”Tag ansvar 2020” er således på de afgørende økonomisk politiske linjer langt mere blå end rød.

DER ER KUN PLADS TIL EN DRONNING.

Roald Als, Politiken 5. maj 2011.

II. LØSER ”LILLA PLAN” KRISEN OG DE ØKONOMISKE UDFORDRINGER?

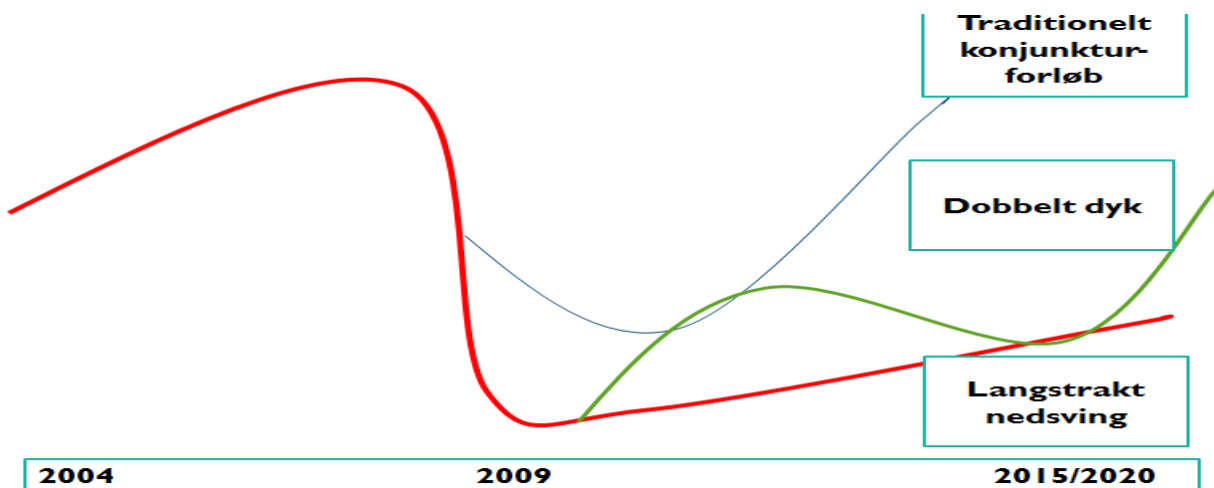
Som anført ser RV selv ”Tag Ansvar 2020” som den ”ansvarlige økonomiske politik”, som både kan skabe balance på de offentlige finanser, genskabe væksten, udvikle velfærden og bevare velstanden.¹⁰

Er planen således svaret på krisen og de økonomiske udfordringer?

Krisens andet dyk.¹¹

Som det demonstreres i disse dage er finanskrisen langt fra overstået. Den økonomiske rystelse i den vestlige verden har været så dyb, at krisen i stedet flytter rundt. Der er grundlæggende set stor usikkerhed om fremtiden for den internationale økonomi: Lykkes det alligevel at fastholde et moderat opsving eller får vi modsat en egentlig depression som i mellemkrigstiden. Men som udviklingen i Danmark, EU og USA i 2011 peger på, så tyder det mest sandsynlige forløb på lavvækst så langt øjet rækker, muligvis helt til 2020, fordi de offentlige besparelser nu slår tilbage på samfundsøkonomien og det finansielle system og truer med et nyt dyk. Det tegner således til en L-former eller W-formet krise.

Figur: Finanskrisens hidtidige og videre forløb.¹²

10) Jf. ”Tag Ansvar 2020”, s 1.

11) Dette afsnit uddybes i rapporterne ”Reformpakken 2020”: Ingen sikring af velfærden og økonomien? Og ”Fair Løsning 2020: Den ”mindst ringe” 2020 – plan.

12) Kilde: Egen tilvirkning.

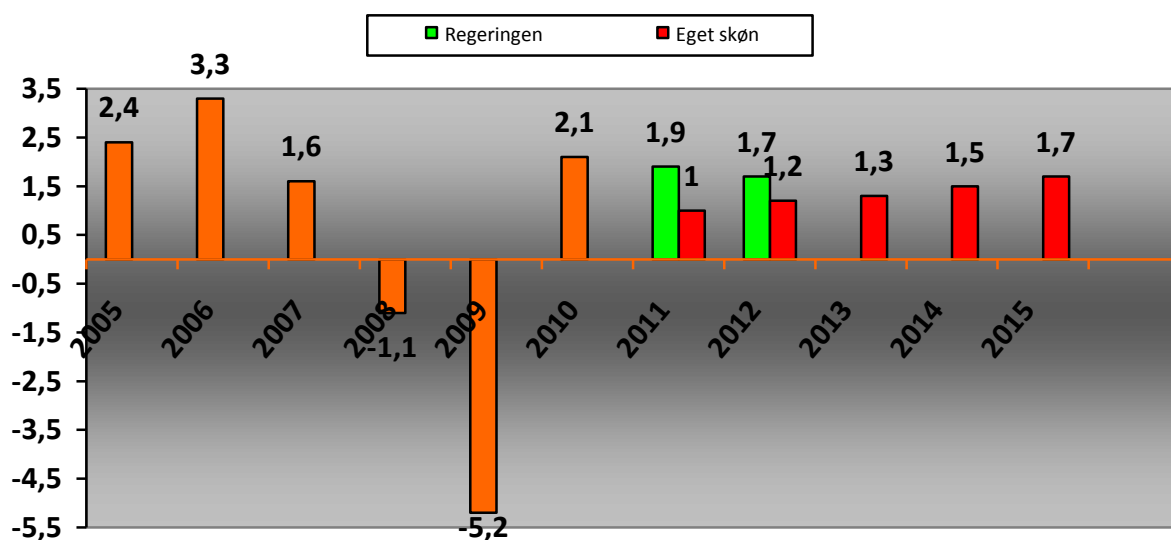
Der er grunde hertil. Internationalt for det første, fordi der er tale om en kombination af finans – og boligkrise og boligkriser er erfaringsmæssigt langvarige og først overstået efter mellem 4 og 7 år. Hertil kommer, at der har været tale om betydelige tab for finansielle institutioner og virksomheder, som det vil tage lang tid at komme over og som langt fra er overstået.

For det andet, fordi de konkrete udsigter i de vigtigste økonomiske centre på globalt plan tegner negativt. I USA er væksten nu på vej til at aftage igen i forbindelse med den usikkerhed, som gældskrisen har skabt om landets økonomiske fremtid. Hertil kommer, at de vedtagne amerikanske besparelser yderligere vil trække efterspørgslen og dermed væksten ned og øge arbejdsløsheden. I og med, at USA er verdensøkonomiens lokomotiv vil det igen reducere væksten i verdenshandelen.

Også i EU tegner det i de kommende år til lavvækst pga. den sydeuropæiske gældskrise, den usikkerhed det skaber om den økonomiske udvikling samt pga. de besparelser, som EU kommissionen og borgerlige regeringer har gennemtvunget ikke bare i Sydeuropa, men i hele EU. Også i Japan tegner udviklingen til lavvækst, hvilket har præget japansk økonomien gennem en længere periode og selvsagt ikke er blevet bedre af tsunamien. Endelig synes også væksten i de såkaldte nye vækstøkonomier eller ”BRICS” – lande (Brasilien, Indien, Kina og Sydafrika) at være ved at bremse op pga. stigende indenlandsk inflation og pga. opbremsningen i den vestlige økonomi

For Danmarks vedkommende er det klart, at en generel afmatning af de internationale konjunkturer og en lang periode med lavvækst i navnlig i Vestens økonomi vil få mærkbare konsekvenser og dermed i den samlede økonomi. Eksporten vil dykke – og dykket er allerede i gang. I den indenlandske økonomi er danske husholdninger højt gældssatte og pga. boligkrisen i gang med at spare op. Det betyder fortsat høj opsparingskvote og modsat lav vækstrate i forbrug og investeringer og dermed fortsat lav vækst.

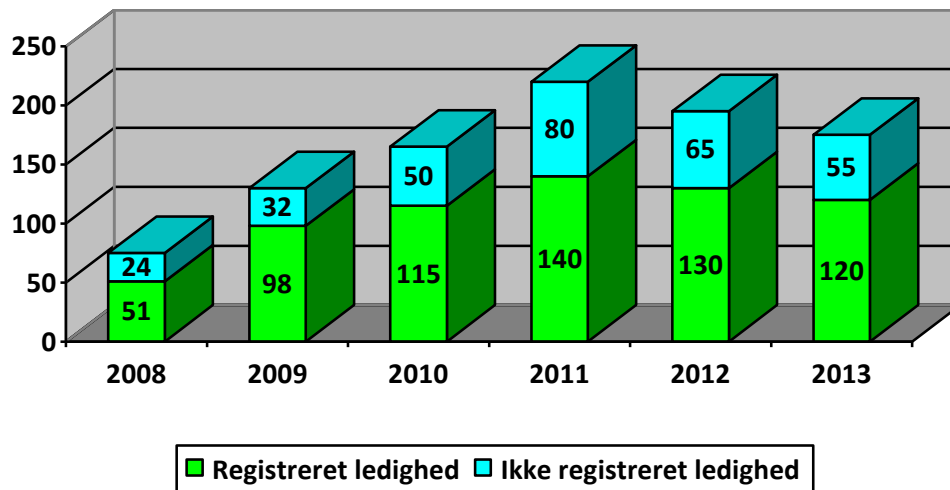
Figur: Årlig realvækst i dansk økonomi (% af BNP).¹³

13) Kilde: Økonomisk Redegørelse, AE – rådet og egen vurdering ((rev. fra Lund, Henrik Herløv: Den økonomiske krise)

Denne udvikling vil indebære høj og stigende ledighed i den private sektor og dermed i samfundet som helhed.

Figur: Registreret ledighed og bruttoledighed (fuldtidsledige – årgennemsnit).¹⁴

Endvidere er for det tredje tabene i de finansielle virksomheder i forbindelse med urentable byggeprojekter næppe overstået. Oveni disse forhold som i den finansielle sektor og den private sektor trækker mod lavere vækst og højere ledighed kommer den negative effekt af VK – regeringens besparelser i det offentlige forbrug, som yderligere bidrager til at reducere den indenlandske efterspørgsel og dermed bidrager til at fastholde de mindre og mellemstore danske virksomheder i lavvækst.¹⁵

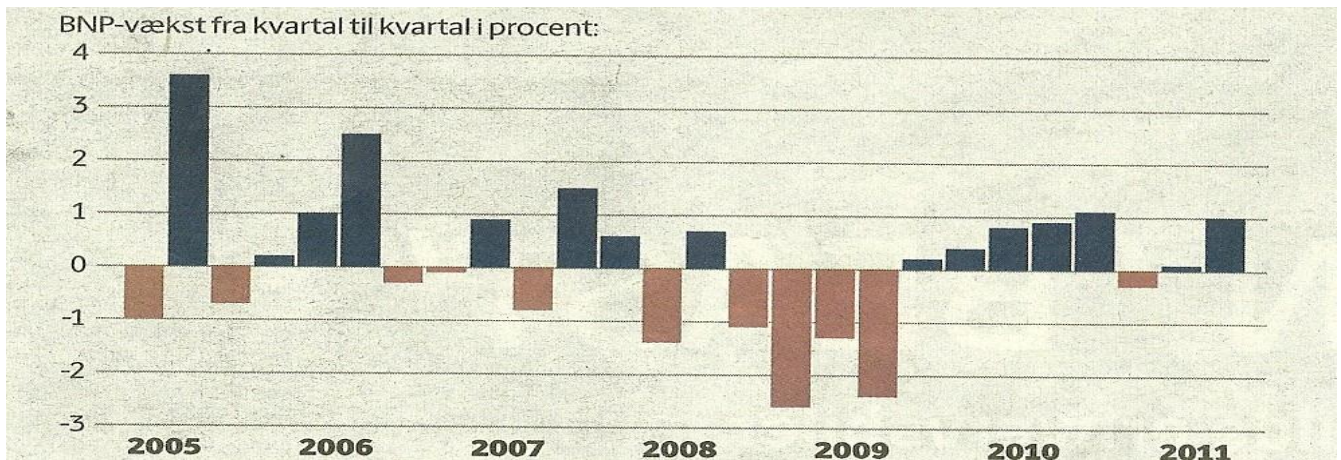
Vækst i 2. kv. 2011: Danmark alligevel på vej til et ”selvbærende opsving”?

Fornylig offentliggjorde Danmarks Statistik tal for den økonomiske vækst i 1. kvartal 2011 og reviderede samtidig tallene for 4. kv. 2010. Hvor tidligere tal havde vist, at Danmark var i recession med negativ vækst i de to sidste kvartaler af 2010, viste de reviderede tal for 4. kv. 2010 nu en lille vækst og de nye tal for 1. kv. 2011 en lidt større vækst.

¹⁴) Kilder: Danmarks Statistik, AE-rådet og egen vurdering (rev. fra Lund, Henrik Herløv: Den økonomiske krise)

¹⁵) Jf. Østrup, Finn: Finanskrisen er langt fra overstået.

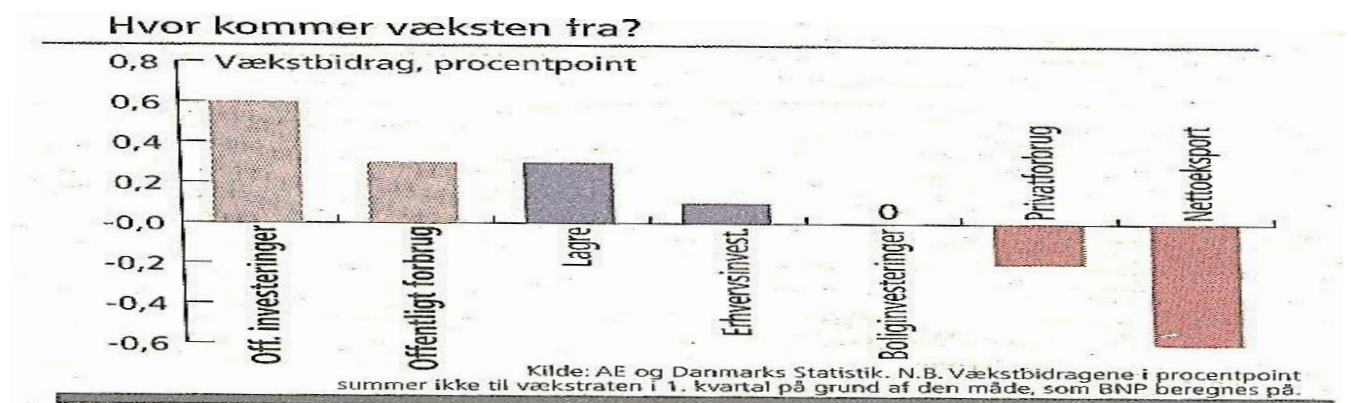
Figur: Kvartalvis vækst i BNP.¹⁶

Statsministeren var ikke sen til at udlægge dette som ”en sejr for regeringens økonomiske politik” og et vidnesbyrd om, at regeringen hele tiden havde haft ret i, at dansk økonomi er på vej til et ”selvbærende opsving”.

Men uanset revisionen af tallene viser udviklingen stadig et dobbelt dyk omkring årsskiftet 2011. Og et nærmere check af, hvor væksten er kommet fra, afslører, at væksten i 1. kvartal 2011 så langt fra var en sejr for regeringens økonomiske politik, men derimod er på trods heraf – at det med andre ord var ”en smutter”

Figur: Bidrag til vækst i 1. kvartal 2011.

17

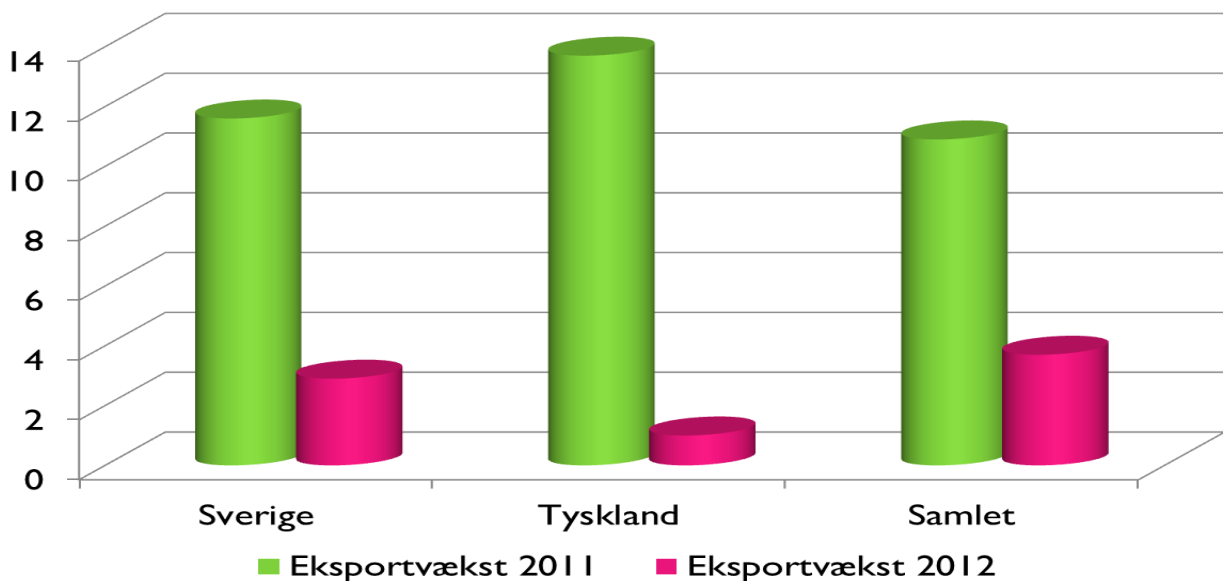
16) Kilde: Berlingske Tidende 1/9 2011.

17) Kilde: Børsen 1/9-2011

Der hvor væksten kom fra var nemlig fra den offentlige sektor, hvor regeringen jo ellers har dekretet nulvækst. Direkte adspurgt herom, har finansministeren allerede også erklæret, at ”livremmen i så tilfælde skal spændes ind”. Dvs. at overskridelsen af de offentlige budgetter, som har skabt væksten i 1. kv. 2011, skal spares væk igen. Dermed forsvinder det vækstbidrag igen og da erhvervsinvesteringer stort set ikke bidrager til vækst, da erhvervslivet givet ikke vil fortsætte med at producere for lager og da endelig det private forbrug bidrager negativt, kan der herfra heller ikke forventes at udgå nogen vækst fremover.

Hertil kommer, at eksporten hidtil har været den eneste vækstfaktor efter finanskrisen, men nu også er på vej ned. Danmark har hidtil været begunstiget af en meget stor samhandel med to af EU's vækstlokomotiver, Sverige og Tyskland, men på grund af gældskrisen i EU er væksten i disse to lande også på vej ned. Hvilket i 2011 vil smitte stærkt negativt af på dansk eksport.

Figur: Dansk Eksportråds forventninger til vækst i eksporten til Sverige og Tyskland samt hele EU i 2011 og 2012.¹⁸

Danmark er altså på ingen måde på vej mod et selv bærende opsving. Tværtimod tyder meget på, at væksten i 1. kv. 2011 var en engangsforeteelse, ja en smutter for regeringens økonomiske politik. Og at det overordnede billede af Danmark på vej mod lavvækst så langt øjet rækker består.

18) Kilde: Danmarks Eksportråd.

De økonomiske udfordringer.

På baggrund af den skærpede internationale krise og udsigten til år med lavvækst i den globale økonomi er der således også udsigt til fortsat og forstærket lavvækst i dansk økonomi. Dette vil igen koste øget arbejdsløshed og arbejdspladser – op til 40.000 flere ledige kan blive resultatet af lavere vækst på de danske eksportmarkeder. Der er således for det første være en central økonomisk udfordring i at reducere arbejdsløsheden og øge beskæftigelsen.

Øget arbejdsløshed og skærpet krise belaste de offentlige finanser og for at forebygge, at gældsætningen tager overhånd og indskrænker det økonomiske råderum vil det for det andet være et vigtigt mål på længere sigt at reducere statsunderskuddet.

Det i denne forbindelse væsentlige er, at der er en vekselvirkning mellem øget vækst og beskæftigelse og så reduktion af statsunderskuddet, idet øget beskæftigelse er delvist selvfinansierende på grund af lavere udgifter til dagpenge og øgede skatteindtægter. Hvorimod reduktion af statsunderskud via besparelser øger arbejdsløsheden og igennem øgede dagpengeudgifter og stigende skatteindtægter i sig selv modvirker reduktionen i statsunderskuddet.

Endelig vil det for det tredje være et centralt mål at øge den økonomiske vækst. Det er det af hensyn til at fremme beskæftigelsen, idet der normalt pga. produktivitetsstigninger skal være tale om en vækst på over 1½ - 2 % for at beskæftigelsen kan vokse og fordi der skal være en øget velstand til at finansiere jobskabelse.

At øge væksten vil også være centralt for at kunne opretholde og øge velfærd og velstand og tøjle statsunderskud og gæld, idet det kræver et økonomisk råderum at realisere disse mål samtidig.

Men væksten skal ikke øges for vækstens egen skyld. Det vil for det fjerde være et centralt mål at øge grøn vækst, dvs. at en stigende del af væksten anvendes til investeringer i bæredygtigt miljø og reduceret klimabelastning.

”Tag ansvar 2020” løser ikke krisen og de økonomiske udfordringer.

I forhold til disse udfordringer har ”Lilla Plan” en række generelle svage sider:

1. Beskæftigelseseffekten:

Planens svaghed er først og fremmest beskæftigelsen. Planen rummer ikke vækstinitiativer med substans og har dermed ikke noget modtræk til den skærpede krise og den stigende arbejdsløshed som følge af finanskrisens nye dyk.

Den tilsigtede forbedring af beskæftigelsen med 135.000 risikerer dermed at udeblive og de radikales uvilje mod at fremrykke offentlige investeringer og mod at øge det offentlige forbrug, jf. ovenfor, dræner væksten og vil dermed også øge arbejdsløsheden

2. Fordelingsvirkningerne:

”Tag Ansvar 2020” vil samlet næppe forbedre ligheden væsentligt.

På den ene side må det anerkendes, at der er elementer i planen, som peger i retning af bedre fordeling. Lilla plan vil med afskaffelse af de såkaldte ”Fattigdomsydelser”: Starthjælp, kontanthjælpsløft mm give et højst tiltrængt løft til de dårligst stillede. Og forslaget om at øge beskæftigelsesfradraget vil navnlig komme de lavere lønindkomster til gode, mens forslaget om fra 2016 at genindføre ejendomsværdiskatten navnlig vil ramme de højere indkomster.

Omvendt vil de Radikale ikke begrænse de store topskattelettelser til velhavere i VKO’s ”Skattereform”, men vil tværtimod bygge ovenpå med yderligere lempelser i topskatten¹⁹ Og fortsat ”smalvækst” i offentligt forbrug vil ramme især de ældre og svage, herunder de kommunale besparelser på specialundervisning

3. Velfærd

Selvom ”Tag Ansvar 2020” på en række afgrænsede områder rummer forbedringer (uddannelse, fattigdomsydelser, klima) må planen samlet vurderes at forringe velfærden.

Det skyldes for det første, at en række af de arbejdsmarkedsreformer – som planen har til fælles med ”Reformpakken” 2020 i sig selv jo forringer velfærden mærkbart for navnlig efterlønnere og ledige og fleksjobbere samt for studerende.

Herudover vil stærkt begrænset vækst i det offentlige forbrug også forringe niveauet i de offentlige serviceydelser. Det skyldes som anført, at det stigende antal ældre + stigende behov kræver en årlig realvækst på $1,2 - 1,7\% = 3 \text{ til } 5 \text{ mia. kr.}$ Men de radikales plan må implicit kræve en langt lavere vækst på linje med VK. Herved vil der ikke være penge nok til at øge det offentlige forbrug i takt med flere (ældre) brugere og stigende behov, hvilket er det samme som faldende velfærdsstandard.

---

19) Jf. Radikale Venstre: Skat der virker.

4. Vækst:

”Tag Ansvar 2020” plan giver efter egen angivelse en vækstforøgelse på 1 pct. skabt af ”Radikale Venstres reformer”.

Det forekommer umiddelbart mere end den angivne effekt af de tilsvarende reformer i regeringens plan, hvor vækstforøgelsen kun angives til ½ % af BNP og en samlet vækst på 1,7 % af BNP.

RV's forventning om en vækstfremgang på 1 % synes da også forbundet med en forventning om, at ”konjunkturerne normaliseres og der skabes nye job”²⁰ Radikale synes altså at basere sig på en tro på et stærkere opsving end regeringen, hvilket imidlertid forekommer helt urealistisk.

Selv en begrænset vækststigning som følge af de radikales plan er tilmed i sig selv ganske usikker og tvivlsom, fordi den bygger på en angivelig ”reformeffekt” af det øgede arbejdsudbud uden nærmere dokumentation.

Selvom en opprioritering af uddannelse og forskning formentlig vil give stærkere vækst på længere sigt, har disse midler ikke umiddelbart stor væksteffekt. Og heller ikke arbejdsmarkedsreformerne kan vurderes at udbygge væksten på kortere sigt. Udebliver også opsvinget, er det således usandsynligt, at ”Lilla plan” vil kunne forøge væksten i større omfang i de nærmeste år.

Hermed vil planen næppe heller være tilstrækkelig til at reducere ledigheden i større omfang, da fald i arbejdsløsheden normalt forudsætter omkring 2 % vækst pga. løbende produktivitetsstigninger, men vil tværtimod forøge ledigheden gennem at tvinge efterlønnere ud på et arbejdsmarked, som ikke har brug for dem.

Manglende beskæftigelsesforbedring medfører stort underskud.

Planens afgørende store svaghed er imidlertid beskæftigelseseffekten eller rettere manglen på en beskæftigelseseffekt, som igen fører til en manglende opfyldning af det, som ellers har RV's topprioritet: At forbedre de offentlige finanser.

Som fremgået er en række af de centrale reformer til at forbedre de offentlige finanser i ”Tag ansvar 2020” identiske med ”Reformpakken 2020”. De radikales plan er i den økonomiske politik og arbejdsmarkedspolitikken på samme udbudsøkonomiske linje som VK - regeringen, idet hovedvirkemidlet ligesom i ”Reformpakken 2020” er en forøgelse af arbejdsudbuddet med i alt 135.000 personer frem til 2020.

---

20) Jf. Reformpakken 2020, s. 8.

Og som hos regeringen antages dette omsat i øget beskæftigelse, takket være reformerne selv og ”konjunkturerne”. Problemet er imidlertid, at der efter finanskrisens nye dyk med udsigt til lavvækst frem til 2020 ikke være en øget efterspørgsel fra økonomien til det øgede udbud af arbejdskraft og dermed heller ingen øget beskæftigelse.

Planen rummer godt nok et afsnit om ”Vækst der virker”, men det rummer primært nogle overskrifter om styrket samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv, brug af offentlig efterspørgsel til at innovationsfremme, satsning på danske styrkepositioner. Det nærmeste de radikale kommer hertil er nok deres forslag om øget fradrag for energirenovering af boliger og brug af skattekreditter for forsknings – og udviklingsaktiviteter. Men der er ikke sat beløb på nogen af forslagene og uden investeringer fås næppe nogen effekt af betydning²¹

Her kan man så – ligesom ved VK s plan spørge – om ikke afgang fra arbejdsmarkedet de kommende år pga. pensionering så vil skabe jobs vil de 135.000 eller i hvert fald til nogen af dem.> Dette spørgsmål er ikke eksplicit beskrevet i de Radikales 2020 – plan. Men som anført er beskæftigelseseffekten arbejdsmarkedsreformerne af de Radikales plan fuldstændig identisk med beskæftigelseseffekten af regeringens plan, som jo også stort set rummer samme arbejdsmarkedsreformer. Vi kan derfor vedr. betydningen af afgang fra arbejdsmarkedet de kommende år pga. pensionering kigge på, hvorledes det indgår i VK s plan.²²

Det er ifølge ”Reformpakken 2020” rigtigt, at der frem til 2020 vil være en afgang fra arbejdsmarkedet pga. pensionering. Finansministeriet vurderer, at denne afgang fra 2010 til 2020 vil udgøre i alt 66.000 personer, jf. nedenstående tabel. Men heroverfor regner VK som følge af hidtil gennemføre reformer (skatteaftaler, Genopretningsaftale, ”Velfærdsaftale”) og nye reformer (efterløn, førtidspension og SU) at arbejdsudbuddet vil stige med netto 126.000 personer. Netto forøges arbejdsudbuddet – udover den demografiske afgang - således med $126.000 - 66.000 = 61.000$, også jf. nedenstående tabel.

---

21) Jf. ”Tag Ansvar 2020”, s. 35-36.

22) Jf Lund, Henrik Herløv: Reformpakken 2020 – ingen sikring af økonomien og velfærden. 3. rev. udg. Sept 2011.

Tabel: Bidrag til ændring i arbejdsudbud og beskæftigelse 2010-2020. ²³

	Virkning i hoveder	Arbejdstids-virkninger	I alt
1.000 personer (inkl. bidrag fra ændret arbejdstid)			
Demografisk bidrag (alder, køn, herkomst)	-42	-24	-66
Skønnet bidrag fra gennemførte reformer ¹⁾	23	20	43
Bidrag fra forslag til reformer af efterløn, førtidspension og SU ²⁾	82	7	89
Øvrige forhold under ét ³⁾	2	-8	-6
Arbejdsudbud	65	-4	61
Konjunkturbidrag	67	8	75
Faktisk beskæftigelsesændring	132	3	136

Regeringen regner her for det første med, at dette øgede arbejdsudbud på 61.000 – udover demografisk afgang – kommer i beskæftigelse. Men herudover regner regeringen med en øget beskæftigelse på + yderligere 75.000 fra ”konjunkturerne” dvs. fra økonomiske fremgang.

Den samlede beskæftigelsesforbedring på 135.000 i VK s plan og dermed formentlig også i de Radikales planer er altså udover de 66.000, som man frem til 2020 regner med indplaceres i lediges stillinger. Afgangen fra arbejdsmarkedet pga. pensionering skaber altså IKKE jobs til de 135.000, hverken i VK s plan eller i de Radikales.

De 135.000 flere jobs skal altså som anført komme enten fra beskæftigelsesinitiativer eller fra økonomisk vækst. Det sidste er der med de Radikales økonomiske politik, stilstanden i den indenlandske danske økonomi og afmatningen i de internationale konjunkturer pga. finans – og gældskrise som beskrevet heller ikke udsigt til.

Og de radikales plan er som anført om mulig endnu mere blottet for vækstsabende elementer end regeringens.

Om muligt risikerer de radikales plan dermed i endnu højere grad end VK s at blive ramt af problemer med, hvor beskæftigelsesfremgangen skal komme fra, eftersom planen ikke selv leverer arbejdspladserne og der ingen udsigt er til, at ”konjunkturerne” leverer dem.

Snarere end 135.000 flere i beskæftigelse risikerer planen at ende med op til 135.000 flere ledige ved gennem tilbagetrækningsreform mm. at tvinge flere ud på et jobmarked, hvor der ikke er nogen arbejdsgivere som på grund af krisen vil – og kan – ansætte dem.

²³⁾ Finansministeriet: Reformpakken 2020 – baggrundsrapport, s. 55. April 2011.

Alt i alt betyder det også, at af planens budgetforbedringer på 53 mia. kr er der et hul i finansieringen på op til 35 mia. kr årligt.

Hertil kommer, usikkerheden om størrelsesordenen af udbetaling af de i tilbagetrækningsaftalen indeholdte beslutninger om udbetaling af efterlønsbidrag og seniorførtidspension, som kan belaste de offentlige finanser med 5 – 10 mia. yderligere.

Figur: Kilde til manglende finansiering af "Lilla Plan". ²⁴

Kilder til manglende indtægter:	Mia. kr
Manglende beskæftigelse:	- 35
Merudgift til udbetaling af efterlønsbidrag og seniorførtidspension	- 5 til 10
I ALT	- 35 til 45

²⁴) Kilde: Egen vurdering.

AFFÆRE.

Politiken 5. maj 2011.

III. RV'S PLAN – ALTERNATIV TIL VK ELLER BORGERLIG ØKONOMISK POLITIK?

Hvilken politik tegner til at komme ud af en regering og et regeringsgrundlag baseret på radikale stemmer og den radikale plan? Er der reelt tale om det bebudede ”alternativ” til VK (+O)?

Og hvordan tegner udsigten sig for et regeringsskifte baseret på Radikale stemmer og den radikale 2020 – plan?

”Lilla plan”: Begrænset alternativ, mest borgerlig økonomisk politik.

Som anført har RV selv fremhævet ”Tag Ansvar 2020” som ”alternativ til regeringens besparelser” og ”Regeringens fejlslagne økonomiske politik”.²⁵

Det er dog for en nærmere betragtning, jf. også del I og II, vanskeligt at genkende den varebetegnelse. Ganske vist er der som tidligere anført både elementer i planen, som er sammenfaldende med ”Rød plan” som der er elementer, der er identiske med ”Blå plan”, jf. nedenstående oversigt.

Det må anerkendes positivt, at RV ligger på uddannelses -, social – og klimapolitikken nærmere S+SF.

Men for det første med en noget mere begrænset ramme for nye midler til velfærden end tilfældet er i ”Fair Løsning 2020”, jf. foran.

Og for det andet - når det kommer til de afgørende arbejdsmarkedsreformer i ”Lilla plan” – de som skal skabe den topprioriterede balance på de offentlige finanser, ja så er de identiske med ”Blå plan”.

Mens omvendt RV har været relativt imod eller skeptisk overfor en række finansieringselementerne i ”Rød plan”: Imod højere skatter og langt hen ad vejen skeptiske for trepartsaftale mm, jf. nedenstående oversigt.

Det skal dog medgives, at Radikales holdning til ”Fair Løsnings ” arbejdsmarkedsreformer har udviklet sig fra en forbeholden skepsis til en angivelse af, at der både er brug for tilbagetrækningsreformen og øget arbejdstid. Men RV mener fortsat ikke, at trepartsaftale kan erstatte Tilbagetrækningsreformen. Partiet er således grundlæggende set på blå side i spørgsmålet

---

25) Jf. Tag Ansvar 2020, s. 1.

om, hvorvidt øget arbejdsudbud bedst tilvejebringes gennem efterlønsforringelse eller øget arbejdstid.

Tabel: Overordnet Radikal enighed (+)/uenighed (-) i hovedelementer i henholdsvis ”Reformpakken 2020” og ”Fair Løsning 2020”.²⁶

I. Hovedelementer i ”Reformpakken 2020”	II. Radikal holdning til ”Reformpakken 2020”	III. Hovedelementer i ”Fair Løsning 2020”	Radikal holdning til ”Fair Løsning 2020”
Skattereform	Delvist +	Skatteforhøjelser	--
Besparelser i ”Genopretningsaftalen”	Delvist -	Flere midler til velfærd	Delvist +
Dagpengereform	+	Øget uddannelsesindsats	+
Tilbagetrækningsreform	+	Afskaffelse af fattigdomsydelser	+
Fleksjobreform	+	Øget klimaindsats	+
SU – reform	+	Trepartsaftale	Skeptisk²⁷
Begrænset vækst i offentligt forbrug	+	Øget integration	Skeptisk
		Øget forebyggelse	Skeptisk
		Lavere ledighed	Skeptisk
		Udskydelse af topskattelettelser	-

26) Kilde: Egen vurdering ud fra ”Tag Ansvar 2020” samt Radikale politiske tilkendegivelser.

Det skal dog medgives, at det kan være vanskeligt at sammenfatte holdningen til omfattende og komplekse reformer som enten ”enighed” eller ”uenighed”, hvorfor ovennævnte oversigt må tages med et gran salt.

27) De Radikales holdning til ”Fair Løsnings ” arbejdsmarkedsreformer har som anført og udviklet sig fra en forbeholden skepsis til en mere positiv angivelse af, at der både er brug for tilbagetrækningsreformen og øget arbejdstid. Men RV mener fortsat ikke, at trepartsaftale kan erstatte Tilbagetrækningsreformen.

Selvom der således kan findes berøringsflader i ”Lilla plan” til S+SF s ”Fair Løsning 2020”, så er RV s ”Tag ansvar 2020” i den afgørende økonomiske politik, i spørgsmålet om arbejdsmarkedsreformer, således IKKE noget alternativ til VK s ”Reformpakken 2020”, men er tværtimod i høj grad sammenfaldende med VK s økonomiske politik og arbejdsmarkedsreformer.

Radikale for regeringsskifte, men en borgerlig økonomisk politik.

Men hvis De Radikale således i den økonomiske politik reelt ligger nærmere VK, hvorfor peger de så alligevel på Thorning som statsminister og fastholder opbakning til ny politisk ledelse i Danmark. Og hvordan tegner udsigten sig for en regering baseret på Radikale stemmer og den radikale 2020 – plan?

For det første: Hvorfor peger Radikale på Thorning?

Der kan peges på politiske uoverensstemmelser mellem VK respektive Radikale, som også taler for, at RV ønsker et regeringsskifte: Den stort set stående uoverensstemmelse med VKO – flertallet om værdipolitikken, navnlig udlændingepolitikken kunne tale herfor. Radikale har også været en konsekvent modstander af VK s skattestop, som har været en hjørnesten i regeringens økonomiske politik.

Men disse uoverensstemmelser har dog på den anden side vist sig, at dette ikke har været nogen hindring for, at RV kunne indgå aftalen om ”Tilbageføringsreformen” med VKO. Ganske vist rejste RV spørgsmålet om skattestoppet under forhandlingerne med VK og DF, men det kom ikke til at spille nogen rolle i forhandlingerne og blev tilsyneladende mere rejst for ”et syns skyld”. Og uoverensstemmelsen om værdi og udlændingepolitikken fik ikke lov til at være en hindring for indgåelse af aftalen om ”Tilbageføringsreformen”. RV stillede ikke udlændingepolitiske krav, men accepterede tværtimod, at DF i et selvstændigt forhandlingsforløb til gengæld for aftalen fik yderligere udlændingestramninger gennemført.

Således synes enigheden med de borgerlige om den økonomiske politik at have topprioritet hos RV og være overordnet både de skatte og udlændingepolitisk uenigheder med de borgerlige herom.

Men hvorfor så pege på Thorning, hvis RV reelt i den centrale økonomiske politik ligger nærmere VK?

For det første indså RV for længst, at der efter 10 år med VKO i befolkningen har været et dybtfølt ønske om ”nye ansigter” og et ophør af den ganske rigide ”blokpolitik” som VKO har ført.

Hvis RV nu havde støttet en fortsat borgerlig regering, som man måske egentlig var mest enig med, ville partiet have risikeret at blive regnet med til regeringsblokken og kunne dermed let være blevet en del af denne bloks forventelige valgnederlag.

Omvendt har RV ved at ”gå med strømmen” og tilslutte sig kravet om ny regering høstet en vælgerfremgang, især blandt borgerlige vælgere, som oplever regeringen som nedslidt og/eller er trætte af DF s dominans.

If you can't beat them, join them.

RV har måske ræsonneret, at ved herigennem at udbygge sin position, er man bedre blevet i stand til at gennemtvinge den borgerlige økonomiske politik, som partiet - som det fremgik - jo helt grundlæggende står for og bedre blevet i stand til sikre en fortsættelse af hovedlinjerne i den nuværende økonomiske politik.

RV har da også åbent erklæret at ville gå efter et dobbelt flertal. Margrethe Vestager har formuleret det sådan: ”Tilbagetrækningsreformen skal gennemføres og Helle Thorning-Schmidt skal være statsminister. Så vi beder sådan set om et dobbelt flertal, hvor De Radikale er udslagsgivende begge steder”.²⁸

De Radikale har således på den ene side dannet flertal til venstre side i Folketingssalen om at udpege Thorning som ny statsminister og dermed gennemtvinge et regeringsskifte. Men på den anden side har RV også etableret et flertal med de øvrige borgerlige partier om fortsat borgerlig økonomisk politik.²⁹

Hvor vil RV hen med ny regering?

Det hører i denne forbindelse med i billedet, at RV efter historisk at have været en socialliberalt midterpartier i de senere årtier har flyttet sig langt ud på yderfløjene og i dag i den økonomiske politik langt hen ad vejen er et neoliberalistisk, stærkt højreorienteret parti.³⁰

Margrethe Vestager har tidligere begrundet tilslutningen til en S-ledet regering med henvisning til erfaringerne fra S+R samarbejdet under Nyrupregeringen. Her startede S med at stå for en ”kickstart” - politik, som S også under ønsker det nu, men efter at have taget toppen af arbejdsløsheden og fået mere gang i økonomien, skifte S kurs og begyndte – bl.a. under Radikal indflydelse – at få en nyliberalistisk orienteret og også ”New Labour” – inspireret økonomisk politik med bl.a. skattelettelser for de bedre stillede og arbejdsmarkedsreformer, bl.a. blev dagpengeperioden reduceret fra 7 til 4 år.³¹

---

28) Jf. Horn, Ulrik: De Radikale går til valg på dobbelt flertal. Børsen 18/8 2011.

29) Jf. Cordua, Jarl: Det ikke socialistiske flertal vender tilbage: Information 3. maj 2011

30) For en uddybning heraf, se Lund, Henrik Herløv: Ny regering på radikale stemmer stærkt problematisk.

31) Jf. Lund, Henrik Herløv: New Public Management – rehabilitering af markedet og Jf. Kolstrup, Søren: Socialdemokratiet og velfærdsstatens markedstilpasning, 2002.

Vestager har tidligere henvist til dette kursskifte og udtrykt en forventning om, at S også nu – efter en kickstart – ville føre en ansvarlig økonomisk politik. RV kan i den forbindelse tænkes at vurdere, at der i S er kræfter – ligesom i Nyrup perioden –, der er nok så enige med RV om, at der er behov for en ”ansvarlig” økonomisk politik.

Og RV kan derfor tænkes at satse på, at S derfor vil søge ”tilbage til den ansvarlige økonomiske politik”, når ”kick – starten” er overstået.

Her kan RV så måske se det som sin rolle at være den kraft, der under forhandlingerne om regeringens sammensætning og grundlag presser på for en ”ansvarlig” dvs. dybest set borgerlig og stram økonomisk politik og dermed giver sympatiserende kræfter i S et alibi for at bevæge sig i denne retning som ”pris” for at få RV bag sig og opnå magten.

Og RV kan som begrundelse for at foretrække en ny regering have det synspunkt, at det er bedre, hvis en S – ledet regering gennemfører den meget stramme økonomiske politik og de store velfærdsforringelser, som RV kræver gennemført de nærmeste år.

For hvis VK skulle gennemføre tilsvarende, ville det blive med venstrefløjen og med fagbevægelsen som modstandere. Mens RV kan vurdere, at hvis omvendt S (+SF) kan presses til selv at gennemføre denne politik, bliver det langt lettere at få den beske medicin til at glide ned som pris for at få magten.

Kamp om regeringsgrundlaget.

Her kan selvsagt imidlertid det tætte samarbejde mellem S + SF være en hindring, idet SF næppe er alt for positiv overfor en sådan ændring, der vil ligge langt fra SF's selvforståelse og oplevelsen blandt partiets støtter og vælgere af, hvad partiet står for. Også kræfter i S kan tænkes at mene, at den radikale økonomiske politik ligger for langt fra den, som S er gået til valg på.

Indstiller S+ SF sig - efter sværds slag - efter de radikales pres for et politisk kursskifte fra S+SF mod en ”ansvarlig økonomisk” dvs. borgerlig økonomisk politik er der ingen ko på isen. Så kan RV få det skrevet ind i regeringsgrundlaget og indgå i en S-R-SF regering, som vogter over denne politik.

Men hvis ikke, har de Radikale i sidste ende en pressionsmulighed, nemlig at holde sig uden for en ny regering. Hermed vil RV være frit stillet til at bruge flertals muligheden med de borgerlige og herigennem slet og ret diktere en ny regering en borgerlig økonomisk politik.

Det erklærede formål med den sidste coalition er at gennemføre tilbagetrækningsreformen, men i sidste instans må det vurderes at dreje sig om hele den økonomiske politik? De radikale vil hermed ved hjælp af et flertal med øvrige borgerlige partier gennemtrumfe, at deres 2020 – plan gennemføres, der som beskrevet i den økonomiske politik imidlertid er identisk med ”Blå plan”.

Et sådant forløb har næppe Vestagers første prioritet, fordi det vil indebære en åben konflikt med arbejderbevægelsen. RV vil gøre sit bedste for og foretrække, at S+SF "falder til patten" og accepterer selv at føre en meget stram økonomisk og velfærdsforringende politik.

Men hvad ellers?

For SF + venstrefløjen tegner sådanne udsigter naturligvis problematiske.

På den ene side er det vigtigt at fastholde regeringsmagten og undgå, at Løkke og Pia vender tilbage hurtigt. Havde de borgerligt vundet valget, ville det have betyde fortsat og forstærket borgerlig udhuling af velfærdsstaten gennem skattestop/skattelettelser, velfærdsbesparelser og privatiseringer/udlicitering. Det er naturligvis centralt at undgå dette og at undgå, at de borgerlige hurtigt kommer tilbage i regering og genoptager denne politik.

Derfor undgår S+SF selvsagt ikke at give RV indrømmelser ligesom hele den ikke borgerlige lejr også må have en overordnet interesse i ikke at bringe Løkke og Pia tilbage.

MEN: Hvis S + SF som anført på den anden side falder for meget "til patten", betyder det, at en S+SF regering selv kommer til at gennemføre en stram økonomisk politik, som først og fremmest betyder en voldsom forringelse af velfærden i de kommende år.

At dette vil skuffe baglandet er indlysende. Det vil også svække en S+SF regering, fordi den bevægelse gennem de seneste år, som har kæmpet for et regeringsskifte, nu vil blive splittet og demobiliseret. En S + SF regering vil dermed stå meget svagt mod en borgerlig opposition, som vil komme tordnende med fuldt drøn i håbet om hurtigt at komme tilbage.

Hermed er der det vanskelige spørgsmål om, hvor store indrømmelser S og navnlig SF skal give de radikale? Indrømmelser kommer man ikke udenom.

MEN: Hvis S+SF på den anden side bare ender med at administrere RV's borgerlige økonomiske politik fra "Tag Ansvar 2020" er der ikke vundet meget politisk og tilmed vil det svække S og navnlig SF så stærkt overfor sit eget bagland, at en ny regering kan blive kortlivet. Og det kan ende med, at måske særligt SF bliver stærkt bombet tilbage.

S+SF står overfor en vanskelig, men uhyre afgørende balanceakt i kampen om regeringsgrundlaget.